

ADOLAT

Inson manfaatlari — oliy qadriyat

№24
(676)
2008 йил,
30 май, жума

ADOLAT
SOTSIAL-DEMOKRATIK
PARTIYASI

Ижтимоий-сиёсий газета

adolat_gazeta@mail.ru

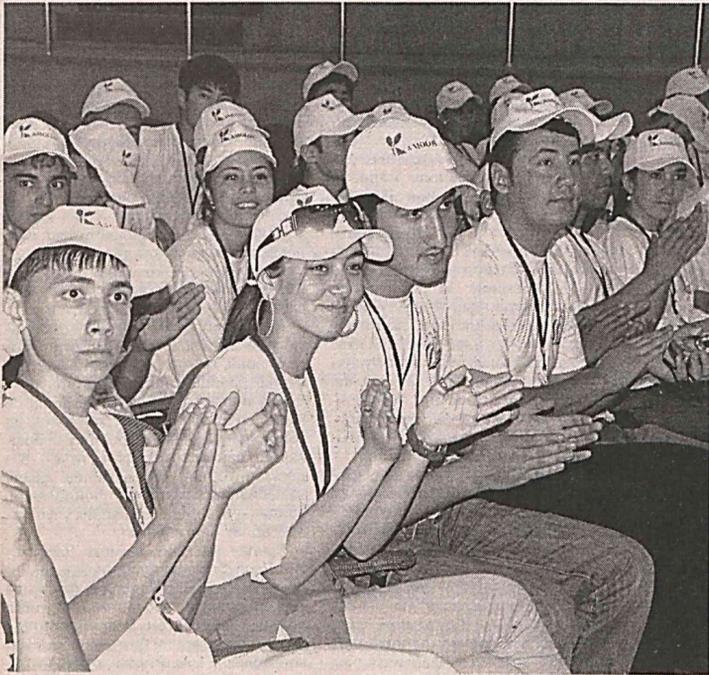
1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

2008 йил — Ёшлар йили

Партия ва ҳаёт

ИСТЕЪДОД ЧАШМАСИ КЎЗ ОЧГАН ЮРТ — БУ!

Самарқандда уч кун давом этган "Талабалар баҳори — 2008" республика фестивали иқтидорли ёшларнинг чинакам байрамига айланди

Шарқнинг бу кўна ва муазам шаҳри азатдан ақлу заковат ва истеъдодлар бешиги ҳисобланган. Шу боис "Талабалар баҳори — 2008" фестивалининг айнан Самарқандда ўтказилишида ҳам ўзига хос рамзий маъно бор. Айтиш мумкинки, қадим шаҳар бу гал ҳам ёш истеъдодларнинг баркамол авлод сифатидаги янги қирраларини намойиш этишларига хизмат қилди.

Ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши раиси Акрам Алимов "Фуқаролик жамиятини шакллантиришда ёшларнинг ўрни ва роли" тўғрисида маъруза қилди. Самарқанд давлат университетида бўлиб ўтган шу мавзудаги илмий конференцияда 90 дан ортиқ қизиқарли маърузалар ўқилди.

Хамид Олимжон номидаги вилоят мусика ва драма театрида эса "Нихол-2008" талабалар театри намойиши бўлиб ўтди. Ёшлар ўртасида миллий қадриятларни кенг тарғиб этиш, уларнинг истеъдоди ва ижодий фаолиятини қўллаб-қувватлаш орқали ўзбек театр санъатини ривожлантириш мақсадида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган тадбир бу тал

Шарқнинг бу кўна ва муазам шаҳри азатдан ақлу заковат ва истеъдодлар бешиги ҳисобланган. Шу боис "Талабалар баҳори — 2008" фестивалининг айнан Самарқандда ўтказилишида ҳам ўзига хос рамзий маъно бор. Айтиш мумкинки, қадим шаҳар бу гал ҳам ёш истеъдодларнинг баркамол авлод сифатидаги янги қирраларини намойиш этишларига хизмат қилди.

ни аниқлади. Уларга Республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгашининг қимматбахо мукофотлари топширилди. Энг асосийси, Самарқандда бўлиб ўтган анжуман Ванга садоқат билан хизмат қилишга шайланган талаба-ёшларни яна бир қарра синовдан ўтказиб, уларнинг янги жамият қуриши йўлидаги ҳаракат йўналишларини белгилаб берди.

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

НАМАНГАН: Мазкур ҳафта давомида Наманган вилояти Янгиқўрғон туманидан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган "Адолат" СДП фракцияси аъзоси Ойша Охунованинг қорхона ва ташкилот раҳбарлари, шунингдек, Чортоқ туманининг қатор таълим муассасалари мураббийлари билан учрашувлари бўлиб ўтди.

Чуқурлаштиришни такомиллаштириш масалаларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Шу билан бирга, партия ўз иш фаолиятига янгича тамойиллар билан ёндашгани, ўсиб келаётган ёш авлодини ҳар томонлама билимли бўлиб вояга етишишлари, халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида йиғилганларга тушунтириш берди.

Учрашув савол-жавобларга бой тарзда ўтгани билан кўпчилида катта таассурот қолдирди. Учрашувлар давом этмоқда.

САМАРҚАНД: "Адолат" СДП Олий Мажлис Қонунчилик палатаси фракциясининг аъзоси, Самарқанд вилояти Пастдарғом туманидаги 55-сайлов округидан сайланган Худойёр Маматов сайловчилар билан учрашувлар ўтказмоқда. Шундай учрашувлардан бири туман ҳокимлигида бўлиб ўтди. Унда туман ҳокимлиги, ҳокимликнинг сарҳашмалари, ундан баҳарамандлик, маънавий етуклик каби гоят муҳим гоялар билан йиғилган ёшлар тарбиясида катта аҳамият касб этишини алоҳида таъкидлади.

Учрашувда бугунги кунда мамлакат парламенти томонидан қабул қилинаётган қонунларнинг аҳамияти тўғрисида батафсил маълумот бериш билан бирга, жорий йил 1 май куни қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ишон ҳуқуқларини умумжаҳон декларациясининг 60 йиллигига бағишланган чора тадбирлар дастури ҳақида"ги Фармонининг аҳамияти ҳақида сўз юритилди.

Шунингдек, депутат ўз сўзида "Юртношимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" номили китобининг мазмун-моҳиятига бағишланди. Ушбу масала юзасидан маъруза қилган Ю.Нишонов мазкур китоб ҳақида маълумот берди.

Учрашувда бугунги кунда мамлакат парламенти томонидан қабул қилинаётган қонунларнинг аҳамияти тўғрисида батафсил маълумот бериш билан бирга, жорий йил 1 май куни қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ишон ҳуқуқларини умумжаҳон декларациясининг 60 йиллигига бағишланган чора тадбирлар дастури ҳақида"ги Фармонининг аҳамияти ҳақида сўз юритилди.

Шунингдек, депутат ўз сўзида "Юртношимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" номили китоби ҳақида тўхталиб, мазкур китобда барча замонларда ҳам одамзот учун энг буюк бойлик бўлиб келган маънавиятнинг маъно-мазмуни, инсон ва жамият ҳаётидаги ўрни ва аҳамияти, бу мураккаб ва серқирра тушунчанинг назарий ва амалий томонлари ҳар томонлама кенг қамровли фикр ва ҳулосалар орқали таҳлил этилганлигини таъкидлади.

Истиқлол йилларида юртимиздаги турмушнинг кенг халқ оmmasига етказиши, аҳолини, айниқса ёшларни юртимизга раҳна солиши мумкин бўлган ҳавф-хатарлардан огоҳ этиб, уларни яна бир бор ҳушёрликка давват этиш каби муҳим вазифалар турганлиги алоҳида таъкидланди.

Худди шундай тадбирлар республикамизнинг бошқа вилоятларида ҳам бўлиб ўтди. Бухоро, Хоразм, Сирдарё, Жиззах, Намовий, Сурхондەرё, Андижон, Тошкент шаҳри ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида депутатлар сайловчилар билан учрашувлар ўтказилди.

Учрашувда бугунги кунда мамлакат парламенти томонидан қабул қилинаётган қонунларнинг аҳамияти тўғрисида батафсил маълумот бериш билан бирга, жорий йил 1 май куни қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ишон ҳуқуқларини умумжаҳон декларациясининг 60 йиллигига бағишланган чора тадбирлар дастури ҳақида"ги Фармонининг аҳамияти ҳақида сўз юритилди.

Шунингдек, депутат ўз сўзида "Юртношимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" номили китоби ҳақида тўхталиб, мазкур китобда барча замонларда ҳам одамзот учун энг буюк бойлик бўлиб келган маънавиятнинг маъно-мазмуни, инсон ва жамият ҳаётидаги ўрни ва аҳамияти, бу мураккаб ва серқирра тушунчанинг назарий ва амалий томонлари ҳар томонлама кенг қамровли фикр ва ҳулосалар орқали таҳлил этилганлигини таъкидлади.

ЖАРАЁН

ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ — СУД-ҲУҚУҚ ИСЛОҲОТЛАРИНИНГ БОШ МАҚСАДИ

Тарихан қисқа давр ичида Ўзбекистон Республикасида мустақил демократик ҳуқуқий давлат ва эркин фуқаролик жамияти барпо этиш йўлида салмоқли ишлар амалга оширилди. Ишонч билан айтиш мумкинки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Абдуганиевич Каримовнинг гоялари ва бевосита ташаббуси асосида ҳамда раҳбарлигида босқичма-босқич амалга оширилаётган, жамият ва давлат ҳаётининг деярли барча жабҳаларини қамроб олган ислохотлар ва либераллаштириш жараёни мамлакатимизнинг тараққиёт йўлини белгилаб берди.

Бу жараёнда суд-ҳуқуқ соҳасидаги ўзгаришларга, шу жумладан, суд ҳокимиятининг ҳақиқий мустақиллигини таъминлаш, унинг жамиятдаги мақевини ошириш, шунингдек, асосий вазифаси фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоясини таъминлашдан иборат бўлган ҳуқуқни муҳофаза қилувчи тизимини либераллаштириш масалаларига алоҳида ўрин ажратилган эди.

2001 йил 29 августда "Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Қонуннинг қабул қилиниши суд-ҳуқуқ соҳасини ислоҳ қилишнинг энг муҳим босқичларидан бири бўлди.

Давлатимиз раҳбарининг гояси асосида ишлаб чиқилиб, қабул қилинган мазкур Қонуннинг муболағасиз гоят катта аҳамияти ҳақида қўллаб мақолалар чоп этилган, қатор илмий ишлар қилинган, конференциялар ва учрашувлар ўтказилган. Бундан мақсад — қонунни қабул қилишда айрим ҳуқуқшуносларнинг жинорий жазолар либераллаштирилиши жиноятчиликка қарши курашишда жиддий муаммоларни келтириб чиқариши ҳамда жиноятларнинг сонини кескин ошириб юбориши мумкинлиги ҳақидаги хавотирларнинг ўринсиз ва асосизлигини яққол кўрсатишдан иборат эди.

ЖАМИЯТНИНГ МУСТАҲКАМ ТАЯНЧИ

Урганч Давлат университетиде "Адолат" СДП Хоразм вилояти Кенгаши ташаббуси билан "Ёшлар йили"га бағишланган "Демократик ислохотларни чуқурлаштиришда ёшларнинг ўрни" мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Талабалар, партия аъзолари иштирок этган тадбирда мамлакатимизда қонун ижодкорлиги, суд ва ҳуқуқ соҳаларида амалга оширилаётган ишлар ҳусусида сўз юритилди.

Ўшлар эртанги кунимизда мустаҳкам таянчидир, — дейди вилоят Кенгаши биринчи котиби Нурмат Эшметов. — Уларни маънан баркамол, жисмонан етук, савияли инсонлар этиб тарбиялаш озоод ва обод Ватан қуришимизга хизмат қилади.

Ўшлар эртанги кунимизда мустаҳкам таянчидир, — дейди вилоят Кенгаши биринчи котиби Нурмат Эшметов. — Уларни маънан баркамол, жисмонан етук, савияли инсонлар этиб тарбиялаш озоод ва обод Ватан қуришимизга хизмат қилади.

Сўзга чиққанлар юртимизда амалга оширилаётган демократик ислохотларнинг мазмун-моҳияти тўғрисида сўз юритишди. Иштирокчилар давлат ҳокимияти ва бошқарув тизими ҳақида уларини қизиқтирган саволларига батафсил жавоб олишди.

ҲОСИЛ ЧЎҒИ БАЛАНДА

Қашқадарёлик миришкорлар бу йил қабул пунктларига 379,2 минг тонна галла топширишига бел боғлаганлар. Шу боисдан ўрим-йғим ишларини қисқа фурсатда, ушқоқлик билан ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. 215 минг гектар майдонда етиштирилган галлани нобудгарчиликсиз йиғиб олиш мақсадида 300 дан зиёд юқори унумли комбайнлардан фойдаланиш кўзда тутилмоқда.

Қашқадарёлик миришкорлар бу йил қабул пунктларига 379,2 минг тонна галла топширишига бел боғлаганлар. Шу боисдан ўрим-йғим ишларини қисқа фурсатда, ушқоқлик билан ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. 215 минг гектар майдонда етиштирилган галлани нобудгарчиликсиз йиғиб олиш мақсадида 300 дан зиёд юқори унумли комбайнлардан фойдаланиш кўзда тутилмоқда.

Мавсумни изчил олиб бориш мақсадида вилоятда 162 та галла ўрим-йғим гуруҳи ташкил этилди. Ҳар гуруҳга замонавий комбайнлар, дон ташувчи юк машиналари, ёнилғи материаллари, эҳтиёт қисмлар етказиб берувчи хизмат техникалари бириктирилди. Миришкор, Косон, Нишон, Муборақ туманларида эрта пишиб етилган галла ўрими бошланди.

(Давоми 2-бетда).

Эркин САИДОВ.

“МАЪНАВИЯТ – ДИЛ ОЙНАСИ”

Бугунги кунда юртимиз мустақиллигининг маънавий асосларини мустаҳкамлаш, миллий қадриятларимизни асраб-авайлаш ва ўсиб келаётган ёш авлод онгига она юртга муҳаббат, истиқлолга садоқат туғулларини синдириш тобора долзарб аҳамият касб этмоқда. Янгибод тумани партия Кенгаши ташаббуси билан ўтказилган “Маънавият – дил ойнаси” мавзусидаги давра суҳбатиди шу ҳақда сўз юритилди. Сўзга чиққанлар истиқлол ижтимоий ҳаётнинг барча жаҳаларида, хусусан, маънавий ҳаётдаги янгиликларни бошлаб берганини қайд этишди. Шунинг учун тинч-осойишта турмушимиз қадрига етиш, истиқлолимизни янада мустаҳкамлашда муносиб ҳисса қўиш даркор.

М.ИСМОИЛОВ, “Адолат” мухбири.

“АТРОФ-МУҲИТ ВА СОҒЛОМ ҲАЁТ”

“Адолат” СДП Марказий аппаратида “Ёш адолатчилар” Кенгаши ҳамда “Атроф-муҳит ва соғлом ҳаёт” жамоатчилик маркази ҳамкорлигида “Экологик муаммоларни бартараф этишда ёшлар салоҳияти” мавзусига бағишланган ўқув-семинар ўтказилди. Тадбирни ташкил этишимиздан мақсад – ёшларни атроф-муҳитга бўлган муносабатларини яхшилаш ва бу борада кенг жамоатчиликни жалб этишдан иборат, – дейди мазкур кенгаш раиси Рустам Едгоров. – Иштирокчиларнинг асосий қисмини ёшлар ташкил этгани тадбирни янада фаол ва самарали ўтишини таъминлади. Турли интерактив ўйинларга бой бўлган тадбирда экологик муаммо, унинг келиб чиқиш сабаблари бартараф этиш йўллари ҳақида фикр-мулоҳазалар билдирилди. Ўз муҳбиримиз.

ҒАМҲЎРЛИК ОМИЛИ

Ўзбекистон “Адолат” СДП Андижон вилояти Кенгаши партиянинг дастур ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда самарали фаолият юритмоқда. Бунда мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, аёлларнинг жамиятдаги фаолигини ошириш, ёшларнинг сиёсий, ҳуқуқий билимларини юксалтириш энг асосий вазифалардан бири саналади. Айниқса, аҳолининг ўртаҳол ва эҳтиёжманд қатламлари, имконияти чекланган, ногиронлар доимо диққат-эътиборда. Хўжабод туманидаги 17-сонли заиф эшитувчи болалар мактаб-интернатида 1-июнь - Халқаро болалар кунига бағишланган тадбирда шу ҳақда фикр-мулоҳазалар билдирилди. Вилоят Кенгашининг биринчи котиби, Олий Мажлис Сенатининг аъзоси М. Хўҷамбердиев ушбу тадбир ҳукматимиз томонидан қилинаётган ғамхўрликларнинг бир дебачаси эканлигини таъкидлади. Шу кун Кенгаш томонидан интернатнинг иқтидорли ўқувчиларига партиянинг фахрий ёрликлари ва эсдалик совғалари топширилди. “Кўнгил малҳами” ҳамда “Садаф” гуруҳлари томонидан ижро этилган куй ва қўшиқлар байрам кечасига ўзгача файз бағишлади. Ўз муҳбиримиз.

ЖАЗОЛАШДАН КЎРА ОЛДИНИ ОЛГАН ҚУЛАЙ

Жиноят қонунчилигида жинойи жавобгарликнинг минимал ёш чегарасини белгилаш шахс ўз қилмишининг ижтимоий ҳавфилигини англаётгани ва бошқара олганлиги билан характерланади. Ўз қилмишининг ҳавфилигини тушулмаган, англамаган кичик ёшдаги шахсни жавобгарликка тортиш мумкин эмас.

Шунинг учун жавобгарлик ёшини белгилашда суд, аввало, шахснинг ҳаётий таърибаси, психологик ва ижтимоий-руҳий ҳолатининг даражасини ҳисобга олиши керак. Аллоҳида таъкидлаш керакки, сўнги вақтларда ўсиб келаётган авлоднинг жисмоний ва ақлий ривожланиши, ўз қилмишини баҳолаши жуда эрта шаклланимоқда. Шу жиҳатдан мамлакатимизнинг амалдаги Жиноят Кодексига жавобгарликка тортишнинг куйи чегараси 13 ёш қилиб белгиланган.

Воёга етмаганлар жавобгарлигининг жиноят субъекти сифатида ўзига хос хусусияти шундаки, уларга жазо тайинлашда ҳар доим жавобгарликни энгиллаштирувчи ҳолат деб ҳисобланади. Бу қонунларнинг инсонпарварлик принциплари асосланганидан далолат беради. Суд воёга етмаганлар жавобгарлигини ҳал қилишда, хусусан, жазо тайинлашда уларнинг ақлий ва жисмоний ривожланганлиги даражасини, соғлигини ҳисобга олиши зарур.

Чет мамлакатлар жиноят қонунчилигида эса жиноят субъектининг минимал ёши ўрнига воёга етмаганларга нисбатан жинойи жазоларни қўллаб бўлмаслиги тўғрисидаги қоидалар билан мустаҳкамланган. Аммо ушбу ҳолда

Ҳуқуқ ва бурч

воёга етмаган шахс ўзи судир этган қилмишини ҳуқуққа хилофлиги ва ижтимоий ҳавфилигини қанчалик англаганлиги муҳим аҳамият касб этади. Франция, Грецияда жинойи жавобгарлик 13 ёшга тўлган воёга етмаган шахсга белгиланиши мумкин. Англияда 8 ёшга, Швецияда – 15 ёшга, Финляндияда – 16 ёшга, Миср ва Ливанда – 7 ёшга, Эронда – 11 ёшга тўлган шахслар жинойи жавобгарликка тортилишлари мумкин.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, жиноятнинг жазолагандан кўра унинг олдини олган маъқул. Шунинг учун воёга етмаганлар орасида жиноятчиликнинг олдини олишга қаратилган унрашу ва тадбирлар доими равишда ўтказиб турилса, бу борада амалга оширилаётган ишлар яхши самара беради.

Фаррух ЗИКИРОВ, СамДУ ҳуқуқшунослик факультети талабаси.

Тахририятга хат келди

ВАЪДАЛАРНИНГ ОХИРИ КЎРИНМАЯПТИ

...Менга 2001 йил 25 декабрь кун Кўшработ тумани “Кўшработ” қишлоқ фуқаролар йиғини маслаҳатчилар Кенгашининг (№12/05) қарорига асосан Кўрагон қишлоғидан 25 сотих ер участкаси ажратиш белгиланди. Шундан сўнг О.Қодиров номли ширкат ҳўжалиги бош ҳосилоти У.Эшбоқов ва бошқа масъул шахслар менга 25 сотих ер участкасини ўлчаб беришди. Ана шундан бери мен бу ердан фойдаланиб келяпман. Ўтган йили фарзандларим билан маслаҳатлашиб, томоқамнинг ёнидаги 1,5 гектар ер майдонини ўзлаштириб, деҳқон ҳўжалиги ташкил қилиш тўғрисида туман ҳокими номига ариза бердик. Ҳоким эса масалани қонуний ҳал қиламиз, деган қуруқ ваъда беришдан нарига ўтмади. Тегишли идоралардан келганларга ҳам ана шундай жа-

воб бераверди. Яқинда менга ажратилган ўша 25 сотих ер участкасини ҳам, унинг ёнидаги 1,5 гектар ер майдонини ҳам туман ҳокимининг қарорига асосан фермер ҳўжалиги ташкил этилиб, бошқа ишчиликнинг номига ўтказилганини эшитиб қолдим. Шундан сўнг ваъдалар бошқача эдику, дея туман ҳокими Т.Астанов қабулида бўлдим. Лекин барибир аҳвол ўша-ўша. Ҳокимликдаги мутасаддилар бирон-бир жўяли жавоб қила олишмади. Лоақал ҳеч бўлмаса бу ер майдони бошқа бировга тегишли деб жавоб ҳам беришмапти.

Хурматли тахририят! Менинг ушбу муурожаатимни ўрганиб чиқиб, адолат қарор топишда амалий ёрдам беришингизни илтимос қиламан.

Абдухалиқ ЭШКУЛОВ, Кўшработ тумани.

Тахририятдан: Мазкур шикоят-ариза юзасидан туман ҳокими қабулида бўлди, мутасаддилор билан сўхбатлошдик. Лекин ҳокимликдагилор негадир турли баҳоналар билан мазкур масала юзасидан бизга ҳам бирон-бир ҳужжат тақдим эта олмади. Бугунги ҳуқуқий демократик жамиятимизда маҳаллий ҳокимиятлар эҳтисобига жуда катта масъулият ва вазифа юкланган. Шулардан бири – фуқароларнинг тинч-тову,

фаровон ҳаёт кечиршини таъминлаш. Шундай экан, фуқаро А.Эшқулов муурожаати ҳам қонун асосида адолатли қўриб қилиниши керак. Ана шунда унинг қонунларга бўлган ишончи янада ортади. Йўқса...

Орамиздаги одамлар

ўзларидан тинчишган, рўзгорлари бут, тинчгина ишини қилиб юрса бўлмасмикан? – деган ҳаёлга ҳам борганман. Шунда устоз фикримни ўқиб, “Буюк (у киши кўнглига яқин одамга шундай деб муурожаат қилади), бу ишларни сиз-у, биз қилмасак, ким қилади?” Юртбошимиз айтганларидек, шу Ватанимиз деб ёниб яшамасак,

тушди, узоқ йиллар маъсул вазифаларда ишлади. Мухими, қаерда, қандай лавозимда ишласин, бирор фурсат қаламини қўлдандан қўймади.

Эътироф этилгандек, Тоштемир ака эътибори вазибаларда ҳалол ва виждонан ишлади, қўллаб шогирдларни воёга етказди.

Бугунги кунда устоз туман маънавият тарғиботи бўлими раҳбари сифатида унрашу ва сўхбатлар уюштириб, юртдошларини эзгу ишларга руҳлантираётир. Бевоқофия у кишининг ташаббуси билан туман ташкилот, қорхона ва муассасаларида “Маънавият ўқув кунлари” ташкил этилган.

Тоштемир ака яқинда яна бир хайрли ишга қўл урди. Санъатшунослик илмий тадқиқот институти олимлари – академик Э.Ртвеладзе ва тарих фанлари номзоди Б.Тургунов билан ҳамкорликда қадим Чағонийн тарихини тадқиқ этишда Бевоқофия катнашмоқда.

Бир сўз билан айтганда, бу тиниб-тинчимас инсоннинг фаолияти, фазилатлари ёшлар учун алоҳида ибрат бўлгулик. Биз имкониятдан фойдаланиб ёшларни Ватанга, халққа меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялашдек эзгу ишларга ҳормай-толмай ўзингизнинг баракали ҳиссангизни қўшаверинг, муҳтарам устоз, деймиш. Дарҳақиқат, ҳаётда инсондек яшаш, яшаганда ҳам, ёниб яшаш икки қарра бахтдир. Ижодга ошна, бахт-у иқболнинг маънавий бутунлиқда деб билган маърифат фидойиси Тоштемир Турдиевнинг қувонч-у эзгу ташвишларга тўла ҳаёти кўпчилиқка ўзига хос ибратли мактабдир.

Мамаражаб ДОНИЕРОВ.

ЁНИБ ЯШАШ БАХТИ

балки, турмуш муаммолари, маънавий-маърифий масалаларда маслаҳат сураб келувчиларнинг кети узилмайди. Тоштемир ака уларнинг ҳар бири билан алоҳида гаплашиб, саволларига батафсил жавоб беради. Зарур ҳолларда ёрдамини аямайди, тўғри йўл кўрсатиб маслаҳатини дариг тўтмайди. Айни пайтда олим бу каби савоб ишлардан, қолаверса, хизмат вазифасидан ортиб, халқ қўшиқларини йиғди. “Алломи” дostonининг Сурхон-

қилиб, дўмбирасини ёнига қўйиб қўядиган кўнгли нозик инсон бўларкан. Хушбоқ бахши Мардонақул ўғли 17 кечакундуз устознинг хонадонидида “Алломи”ни қўйлади. Сал тез айтганда ёнишга улгурмаган жойини қайта сураб кўринг-чи, озгина асал яластсангиз ҳам тақдорламак экан. Шундай кезларда мен: “Бундай азорлар бу одамга нимага керак ўзи, етарли бори бор, ўндан ортиқ китоби чоп этилган, эл орасида таниқли бўлса, бола-чақалар

маънавий меросларимиз намуналарини ёшларга сингирдирмасак ватанпарварлигимиз қаерда қолади?”, – дедим. Ҳа, Тоштемир ака Денов адабий муҳитида ўз йўли ва овозига эга бўлган журналист, ёзувчи, адабиётшунос олимларнинг воёга етишида катта ҳисса қўшди. Шу бараварида, ўзи ҳам тинимсиз ёзди, изланди. Яқинда “Сурхондарё халқ қўшиқлари” тўпламини тайёрлаб, нашрга топширибди. Агар бу китоб ҳам нашр этилса, устоз ёзган, тайёрлаган китоблар сони ўн бешта бўлади.

Тоштемир аканинг хизматлари фақат ёзган асарлари билан белгиланмайди. Хаснос шоира Раъно Узоқованинг номи ва адабий меросини халққа танитишда ҳам у кишининг хизматлари бисёр.

БЕКОРЧИ БАНКИРЛАР

Молиявий инқироз 83 минг банкирни ишсиз қолдирган.

АҚШ ва Европа минтақаларида қузатилган молиявий инқирозлар туфайли дунёнинг йирик компанияларидан 83 минг ходим ишдан бўшатилди. Натижада компаниялар ўртача 3,3 фоизга ўз ҳодимларидан воз кечишга мажбур бўлган. 2000-2003 йилги иқтисодий бўҳронларда бу кўрсаткич 17 фоизни ташкил этган эди. Жорий ҳисоб-китобларга кўра, молиявий институтларнинг инқироз бошланган пайтдаги йўқотиши 383 миллиард долларни ташкил этган.

Ходимларни бўшатиш борасида йирик молиявий марказлар орасида Нью-Йорк пешқадамлик қилмоқда.

МУДДАТ ЯНА ЧЎЗИЛДИ

Мьянма ҳарбий ҳукумати муҳолиф демократлар партиясининг раҳбари Аун Сан Су Чжини уй қамоғида сақлаш муддатини яна бир йилга чўзди.

БМТ бош котиби Пан Ги Мун ҳукуматнинг ушбу хатти-ҳаракатидан ташвишда эканини айтган ва БМТнинг Мьянмадаги вакили Иброҳим Гамбарини мазкур ҳукумат билан Аун Сан Су Чжини озод этиш борасида музокара ўтказишга ундаган.

Муҳолифат раҳбари биринчи маротаба 1989 йилда ҳеч қандай айбловларсиз қамоққа олинган. Орадан бир йил ўтиб, хоним раҳбарлигидаги Демократия сари миллий лигаси парламент сайловларида ишончли ғалабага эришган. Ўтган 18 йил давомида 62 ёшли Су Чжи 13 маротаба қамоққа олинган. Халқаро ҳамжамият Су Чжини қамоққа олинишини қоралаб келмоқда.

Интернет хабарлари асосида Ойбек БОЗОРОВ тайёрлади.

Шарҳ

ЛЕЙБОРИСТЛАР

“ҚУЁШИ” БОТАДИМИ?

Буюк Британияда амалдаги ҳукмрон партия халқдан жиддий оғохлантириш олди

1997-2008 йиллар Буюк Британиядаги Лейбористлар партияси ҳаётидаги энг ёрқин давр бўлди. 1997 йили бош вазир бўлган Т. Блэр қаттиққўл, тадбиркор ва андак омадли сиёсатчиликни исботлаб, кетма-кет уч маротаба парламент сайловларида ғалаба қозонди. Айтиш жоизки, ҳали қироллик тарихида бирор-бир сиёсий етакчи бу қадар катта муваффақиятга эришмаганди.

Нихоят, ўтган йил Блэр жаноблари муддатидан олдин истеъфога чиқди ва ўз вазифасини Гордон Браунга топширди. “Британияга ўзгаришлар зарур!” шiori билан жиддий ислохотларга киришган янги бош вазир қисқа вақтда аҳоли ишончини қозонди. Ундаша кўпчилик, ҳатто лейбористлар ҳукмронлигидан қарчаган муҳолифат ҳам Г.Браун бошчилигидаги партиянинг мутлоқ устунлиги яна узоқ вақт давом этишига шубҳа қилишмаган эди.

Аммо сиёсатда айтилган баландларвоз гаплар, берилган қоп-қоп ваъдалар, қорозларда ёзилган ислохотлар бажарилмаси, албатта, бунинг тегишли жавоби бўлади. Айниқса, халқ ишончини оқлашда маъсулйатли вазифа жавобгарлиқни янада оширади. Бун 2007 йил 27 июндан Буюк Британия бош вазири лавозимида вазифасини бажаришга киришган Гордон Браун орадан бир йил ўтиб, жиддий муаммоларга дуч келаётгани мисолида ҳам қўриш мумкин.

Брауннинг бош вазирилик лавозимидаги бир йиллик фаолиятига аниқ баҳо бериш қийин. Мураккаб феъл-атворли шахс, тўғрироғи анча таҳанг бўлган Г.Браун Лейбористлар партиясида 12 ёшдан бошлаб фаол иштирок этиб келган. Мамлакатдаги турли нуфузли идораларда ишлаб, товланган учун айнан у Буюк Британия иқтисодиётининг халоскорли бўлиши, бошқачароқ айтганда, устози Тони Блэр йўл қўйган хатоларни тўзатиши кутилган эди. Бироқ амалда бундай бўлмади. Турли даб-дабадан узоқроқ юришга ҳаракат қиладиган сиёсатчи давлат бошқарувидаги нуфузли вазирликларга ўз одамини тайинлаганига қарамай, тавлим, ижтимоий соҳа ва аҳоли фаровонлигини таъминлаш борасида бошлан-

ган муҳим ислохотлар натижа бермади. Бир неча йилдирки, Буюк Британия Тони Блэр замонида ишлаб чиқилган иқтисодий ислохот дастури билан яшаб келмоқда. Лейбористлар етакчиси мамлакат таракқиёти ёшларнинг интеллектуал салоҳиятига бoғлиқлигини урғулаб, бюджет учун қанчалик оғир бўлмасин, ўша соҳалар учун ажратилаётган маблағни қўпайтиришга ваъда берган эди. Бироқ бу борадаги ишлар ҳам самарасиз кечмоқда.

Мамлакат иқтисодиётининг ишлаб чиқариш секторидида минглаб (балки миллионлаб) иш жойлари қисқарди. Иқтисодиётдаги ўсишдан топилган фойдани тақсимлашда суутқашликка йўл қўйилди. Фаровонликнинг яхшилангани аввало, жамиятнинг энг юқори ва қисман ўрта қатлами ҳаётида қўринадди. Бироқ Лейбористларнинг асосий эътиборидаги қуйи қатламларда жиддий ўзгаришлар сезилмади. Муҳолифат кучлар мамлакатда нафақалар микдори тушиб кетгани, боз устига, асосий эҳтиёж молларидан бўлган ёнилик нархининг ошиб кетганида Браун ҳукумати айлбашади. Амалдаги бош вазир, Тони Блэрдан фарқли равишда, ташқи сиёсатда ҳам унча кўп буй қўрсатмади. Зотан, Блэрнинг айнан ташқи сиёсатдаги хатолари оқибатда Лейбористлар партияси ичиди ҳам жиддий бўлинишларга сабаб бўлганини Браун унутмаган бўлса керак.

“Кўза кунда эмас, қунда синида”, деганларидек, бундай фаолият охир-оқибат халқ томонидан “муносиб баҳо” олинди. Яқинда маҳаллий идоралар учун ўтказилган сайловларда мазкур партия муваффақиятсизликка учради. Шаҳар ва граф кенгашлари учун ўтказилган сайловларда сайловчиларнинг 44 фоиз овозларини йиғишга муваффақ бўлган консер-

ваторлар 1-ўрин, либерал-демократлар 25 фоиз билан 2-ўринни қўлга киритган бўлса, бош вазир Гордон Браун партиясини аҳолининг 24 фоизигагина қўллаб-қувватлади. Бу ўтган 40 йилдаги Лейбористлар партиясининг энг йирик мағлубиятидир. “ICM Research” жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази билан биргаликда ўтказган сўровномасига кўра, ҳозир Лейбористлар партиясининг атиги 29 фоизигагина қўллаб-қувватларкан. Консерваторлар партиясининг макъеи 37дан 42 фоизга кўтарилган. Бу 1987 йилги Маргарет Тэтчер ғалабаси туфайли қўлга киритилган натижадан ҳам юқори кўрсаткичдир. Ҳозир Британия парламентидаги ўринларнинг 36 фоизи Лейбористлар партиясига, 33 фоизи Консерваторларга ҳамда 23 фоиз ўрин Либерал демократларга тегишлидир.

Бундай қўрсаткич, турган гапки, амалдаги ҳукумат фаолиятига жиддий таъсир ўтказиб, лейбористлар ичидида айрим келишмовчиликларга сабаб бўлиши мумкин. Гордон Браунни хавотирга солган ҳолат ҳам шу. Баъзи манбааларга кўра, Гордон жаноблари ўрнини АҚШ ва Исроилга қарши қарашли ҳам унча кўп буй қўрсатмади. Тони Блэрнинг айнан ташқи сиёсатдаги хатолари оқибатда Лейбористлар партияси ичиди ҳам жиддий бўлинишларга сабаб бўлганини Браун унутмаган бўлса керак.

“Кўза кунда эмас, қунда синида”, деганларидек, бундай фаолият охир-оқибат халқ томонидан “муносиб баҳо” олинди. Яқинда маҳаллий идоралар учун ўтказилган сайловларда мазкур партия муваффақиятсизликка учради. Шаҳар ва граф кенгашлари учун ўтказилган сайловларда сайловчиларнинг 44 фоиз овозларини йиғишга муваффақ бўлган консер-

ватлар 1-ўрин, либерал-демократлар 25 фоиз билан 2-ўринни қўлга киритган бўлса, бош вазир Гордон Браун партиясини аҳолининг 24 фоизигагина қўллаб-қувватлади. Бу ўтган 40 йилдаги Лейбористлар партиясининг энг йирик мағлубиятидир. “ICM Research” жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази билан биргаликда ўтказган сўровномасига кўра, ҳозир Лейбористлар партиясининг атиги 29 фоизигагина қўллаб-қувватларкан. Консерваторлар партиясининг макъеи 37дан 42 фоизга кўтарилган. Бу 1987 йилги Маргарет Тэтчер ғалабаси туфайли қўлга киритилган натижадан ҳам юқори кўрсаткичдир. Ҳозир Британия парламентидаги ўринларнинг 36 фоизи Лейбористлар партиясига, 33 фоизи Консерваторларга ҳамда 23 фоиз ўрин Либерал демократларга тегишлидир.

Бундай қўрсаткич, турган гапки, амалдаги ҳукумат фаолиятига жиддий таъсир ўтказиб, лейбористлар ичидида айрим келишмовчиликларга сабаб бўлиши мумкин. Гордон Браунни хавотирга солган ҳолат ҳам шу. Баъзи манбааларга кўра, Гордон жаноблари ўрнини АҚШ ва Исроилга қарши қарашли ҳам унча кўп буй қўрсатмади. Тони Блэрнинг айнан ташқи сиёсатдаги хатолари оқибатда Лейбористлар партияси ичиди ҳам жиддий бўлинишларга сабаб бўлганини Браун унутмаган бўлса керак.

Жеймс Гордон Браун 1951 йил 20 февралда Шотландиянинг Глазго шаҳрида руҳоний оилада таваллуд топган. Мутахассислиги иқтисодчи. 1983 йилдан Британия парламенти аъзоси. 1997-2007 йиллар давомида Буюк Британия Молия вазири лавозимида ишлади. Тони Блэр муддатидан олдин истеъфога чиққан, Г.Браун бир овоздан лейбористлар етакчилигига сайланди. 2007 йилнинг 27 июнидан бошлаб Буюк Британия бош вазир. Оилали. Икки нафар фарзанди бор.

Бекбўд БОТҚИРОВ, шарҳловчи.

